

מתוך: 'הערות אחדות על שירתי'

בכל תקופה אנו פוגשים במשוררים אשר דנים בבעיותיה של השירה, מגוננים על שיריהם ומנפקים סיבות למיני חידושים באמצעות מבואות ו"הגנות על השירה". בין הדוגמאות האנגליות המקודמות ביותר ישנה המסה "בזכות השירה" שחיבר סר פיליפ סינדי בשנת 1580 לערך. בן ג'ונסון עסק בבעיותיה של השירה ב"תגליות" שלו, ותומאס קמפיון חיבר את "הבחנות בדבר אמנות הפואזיה בלשון האנגלית" ב-1602. אי לכך, לא יהיה זה מחוץ לכל הקשר או כתוצאה של יהירות מוגזמת, אם אאגד כאן יחדיו את ההערות הללו – הטכניות בעיקרן – העוסקות בהתפתחויות השונות בשירתי. בתקופה בה התחלתי לכתוב – בשל הרפיסות הריתמית, העקרות הלשונית והדפוסים המתים והצפויים של חלק מן השירה שקדמה לנו במעט – שינוי בכיוון, בדימויים ובמקצבי השירה, היה לדבר הכרחי. הקצב הוא אחד המתווכים העיקריים בין החלום למציאות. הקצב, ניתן אולי לתארו כך, הוא, עבור עולם הצלילים, מה שהאור הוא עבור עולם המראות. הוא צר צורה ומעניק משמעות חדשה. שופנהאואר תיאר את הקצב כמלוודיה ללא גובהי-צלילים [הדבר משול לפואמה ללא מילים].

[...]

השירים בספרי *Façade* הם שירים מופשטים – כלומר, הם דפוסים בצליל. וכן, במקרים רבים, הם אינם אלא תרגילים וירטואוזיים בטכניקה, תרגילים מדרגת קושי גבוהה ביותר. ההתנסויות שלי ב-*Façade* מורכבות מחקירה והתעמקות באפקט של הקצב, במהירות ובשימוש בחרוזים, אסונאנסים ודיסוננסים, הממוקמים בתחילתן או במרכזן של שורות, כמו גם בסופן, ובדפוסים מורכבים לעילא. כמו כן, התנסיתי בהשפעתן של הברות תואמות על המהירות – שיטה המייצרת גיוון רב.

[...]

היו מי שטענו שהאימאז'ים שבשירים הללו מוזרים. הדבר הוא תוצאה של דחיסה: בין היתר משום שבמקום בו שפתו של חוש מסוים לא הספיקה בכדי להעביר את המשמעות, את התחושה, עשיתי שימוש בשפתו של חוש אחר, ובאופן הזה ניסיתי לחדור למהותו של הדבר הנראה, בכך שגיליתי בו תכונות שבמבט ראשון נראות כזרות, אך למעשה הן קשורות בו – עשיתי זאת באמצעות חשיפת תמצית צבעו של הדבר (צבע חד וברור יותר מזה שהעין אשר קהתה מסוגלת לראות) והפשטתו מכל פרט שאינו הכרחי.

[...]

כיום, ברוב המקרים, אני עושה שימוש בשורות ארוכות מאוד – מה שמצריך שליטה טכנית ניכרת – לעיתים בלתי-חרוזות, אך בעלות חרוזים אקראיים, אסונאנסים וחצאי-אסונאנסים, שתפקידם, בתוך השורה או מחוצה לה, הוא לשמש כמקצב-בסיס [Ground rhythm].”

[...]

לאילו אידיאלים אשאף בשירתי? (אין איש שמסוגל להבחין טוב ממני עד כמה רחוקה אני מהם לפי שעה.) מן הבחינה הטכנית, אני שואפת לשפה מלאת חיות, שבה לכל מילה יש כוח נביטה אינסופי. אבקש ליצור את אותה ה"שורה הקשה והמזנקת" שבלייק תיארה כהכרחית לכל אמנות, כמו גם לכל מידה טובה. מן הבחינה הרוחנית, אני שואפת להעניק קדושה ליום החול. "לשוחח לרגע עם כל בני האדם על חייהם האחרים". לייצר שירה שהיא האור של השחר הגדול, שבו כל הבריות שאנו רואים ברחוב משנות צורתם ונעשות לתמצית היופי כולו, או האושר כולו, או הצער כולו.

שירי הם מזמורי שבח והודיה לתפארת החיים. אל האמיתות הללו הגעתי, לאחר שנוכחתי, כדברי וויטמן, ש"כל האמיתות כולן ממתונות בכל הדברים כולם".

(מאנגלית: יהודה ויזן)